MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
MAGRI ALBERT J.

Seduta tas-7 ta' Jannar, 2003

Citazzjoni Numru. 2633/2000/1

Direttur Generali tal-Qrati

Vs

Pinu Axiaq

Il-Qorti, ,

Rat ic-citazzjoni presentata fit-18 ta' Dicembru 2000 li permezz taghha l-attur wara li ppremetta illi permezz ta' decizjoni ta' l-20 ta' Gunju 2000 fl-ismijiet Pinu Axiaq vs Direttur Generali tal-Qrati (Rikors numru 463/97) it-Tribunal ghall-investigazzjoni tal-Ingustizzji ddecida dwar l-ilment maghmul lilu mill-konvenut Pinu Axiaq billi wara li sab l-ilment gustifikat, irrakomanda "li jsir hlas ta' kumpens ta' elf lira (LM1,000)"; illi l-imsemmija decizjoni tat-Tribunal hija *ultra vires* il-poteri tieghu taht l-Att VIII ta' l-1987 u marret oltre il-kompetenza tat-Tribunal u ma segwitx il-proceduri rikjesti mil-ligi u dan ghas-segwenti ragunijiet:-

1. filwaqt li d-decizjoni ticcita unikament l-artikolu 5 tal-Att rigwardanti l-perjodu relattiv li fih issucediet l-allegata ingustizzja ma taghmel ebda referenza ghall-artikolu 6 ta' l-Att, li, fil-fehma ta' l-attur, jeskludi l-kompetenza tat-Tribunal f'dan il-kaz;
2. id-decizjoni ticcita l-ilment tal-konvenut fir-rikors tieghu, fis-sens li fil-perjodu relattiv, bejn id-9 ta' Mejju 1987 u Marzu 1989, huwa "sofra ingustizzja meta kien qed jaghmel xoghol ta' Marixxal tal-Qorti minghajr ma dan kien kommensurat fil-hlas ta' salarju ekwivalenti ghal dan il-post";
3. illi l-artikolu 6 abbinat ma l-artikolu 2, ma jirrigwardjax ilment dwar hlas ta' salarju. Fir-rigward ta' ufficjali pubblici l-artikolu 6 jsejjes il-kompetenza tat-Tribunal fuq "hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici", "b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita";
4. illi inoltre d-decizjoni ma segwitx il-proceduri rikjesti mill-ligi peress illi ma rreferitx ghall-artikolu 7 ta' l-Att;
5. f'parti tad-decizjoni it-Tribunal jghid illi: "il-Ministru ta' dak iz-zmien qatt ma hareg appointments lil hadd." U ftit wara illi "mhux sewwa li persuna ddum ghal zmien twil taghmel xoghol superjuri ghall-grad taghha u ma tinghatax il-promozzjoni jew kumpens ...." Ir-ragunament tat-Tribunal jidher li huwa illi t-Tribunal kien jkun dispost jrrakkomanda promozzjoni hlief ghall-fatt illi l-konvenut kien lahaq irtira mix-xoghol qabel, cioe f'Marzu 1989, u illi ghalhekk it-Tribunal irrakkomanda kumpens ta' elf lira (LM1,000); tant illi d-decizjoni tiddistingwi bejn "promozzjoni jew kumpens";
6. illi skond l-Artikolu 7(9)(b), it-Tribunal huwa kompetenti biex jaghti decizjoni dwar jekk l-ilment huwiex gustifikat biss wara li "jqis il-ligijiet, regolamenti jew disposizzjonijiet tal-Estacode li kienu fis-sehh filwaqt ta' l-att jew ommissjoni li fuqu ikun hemm imsejjes l-ilment";
7. l-Artikolu 7(9)(c) ikompli jghid illi r-rakkomandazzjoni ghall-kumpens kellha ssir "b'gharfien tal-ligijiet, regolamenti u disposizzjonijiet ta' l-Estacode li jkunu fis-sehh fid-data tar-rakkomandazzjoni";
8. d-decizjoni mpunjata mkien ma turi li sar tali ezercizzju ghax fi kwalunkwe kaz kien jirrizulta illi l-poter li tinghata promozzjoni mhux vestit fl-attur jew fil-Ministru

imma fil-Kummissjoni dwar is-Servizz Pubbliku skond l-Artikolu 110 tal-Kostituzzjoni. Isegwi ghalhekk illi peress illi l-attur ma kellux poter jaghti promozzjoni l-ebda kumpens mhu dovut minnu lill-konvenut.

Ghaldaqstant talab li din il-Qorti:-

1. tiddikjara illi d-decizjoni tat-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji ta' l-20 ta' Gunju, 2000 fl-ismijiet "Pinu Axiaq vs Direttur Generali tal-Qrati (Rikors numru 463/97) hija *ultra vires* il-poteri ta' l-istess Tribunal billi tivvjola d-disposizzjonijiet ta' l-Att numru VIII ta' l-1997, kif fuq spjegat, dwar il-kompetenza tat-Tribunal u l-procedura li kellha tkun osservata mit-Tribunal, u
2. thassar, tirrevoka u tannulla l-imsemmija decizjoni tat-Tribunal imsemmi in kwantu ezorbitat mill-poteri tat-Tribunal u mill-proceduri stabbiliti taht Att numru VIII ta' l-1997.

Bl-ispejjes u bl-ingunzjoni tal-konvenut ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni, l-lista tax-xiehda u d-dokument ezebit mill-attur.

Rat in-nota tal-konvenut presentata fit-12 ta' Frar 2001 li permezz taghha eccepixxa:-

1. Illi l-azzjoni tal-impunjattiva tad-decizjoni moghtija hi fiergha u vessatorja u jidher li saret biss in kwantu l-Att VIII tal-1997 ma jipprovdiex ghad-dritt ta' l-appell u lanqas li jigi krejat xi tribunal gdid.
2. F'kull kaz id-decizjoni ma nghatatx *ultra vires* il-poteri vestiti fit-Tribunal adit, u zgur li fis-setgha rakkomandatarja tieghu t-Tribunal ma vvjola l-ebda norma jew disposizzjoni tal-Att.

Rat id-dikjarazzjoni w l-lista tax-xiehda tal-konvenut.

Rat il-verbal ta' l-udjenza ta' l-1 ta' Marzu 2001 quddiem din il-Qorti diversament preseduta meta l-kawza giet mibghuta quddiem din il-Qorti ghall-udjenza tas-16 ta' Marzu 2001.

Rat is-sentenza preliminari taghha tat-8 ta’ April 2002 meta astjeniet li tippronunzja ruhha fuq l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut u ordnat li l-partijiet jghaddu ghall-konsiderazzjoni tal-mertu.

Rat il-verbal ta' l-udjenza tas-20 ta' Mejju 2002 meta l-partijiet iddikjaraw li ma kellhomx provi ohra xi jressqu u ghalhekk dak inhar giet differita ghas-sentenza bil-fakolta tan-noti.

Hadet konjizzjoni tan-noti ta’ osservazzjonijiet tal-kontendenti.

Ittrattat il-kawza.

Ikkunsidrat:-

L-attur odjern qed jattakka decizjoni tat-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta’ Ingustizzji fil-proceduri “Pinu Axiaq vs Direttur Generali tal-Qorti” (rikors numru 463/97) determinati fl-20 ta’ Gunju 2000 inkwantu qed jinghad li dik id-decizzjoni kienet *ultra vires* il-poteri tal-istess Tribunali u bhala tali ghandha tigi dikjarat nulla.

Il-kaz kien jikkoncerna ex impjegat tal-Qorti li kien qed jilmenta li, ghall-perjodu twil waqt l-impieg tieghu, huwa kien qed jaghmel xoghol ta’ grad superjuri ghall-kariga li kien jokkupa u ma kienx kommensurat fi hlas ta’ salarju ekwivalenti ghal dik il-kariga. It-tribunal wara li stabilixxi l-fatti u senjatament li dak allegat kien effettivament minnu, ssugerixxa li l-konvenut odjern jinghata kumpens fis-somma ta’ LM1,000 bi tpattija ghall-introitu li kien tilef u dan in vista tal-fatt li l-persuna involuta ma kienetx aktar impjegata u ghalhekk ma kienx l-kaz ta’ promotion.

Din il-Qorti ma hijiex koncernata mar-rakkomandazzjonijiet li ghamel it-Tribunal fil-kaz sotto-ezami, billi mhux qed jigi allegat li dik r-rakkomandazzjoni hija b’xi mod karpita b’xi element li jista’ jirrendiha nulla, izda l-indagini hija aktar bazika u tikkoncerna l-kompetenza proprja ta’ dak it-Tribunal fil-konsiderazzjoni tal-kaz numru 463/97. F’dan ir-rigward qed jigi sottomess,

u ghandu jinghad, korrettament mill-attur, li l-poteri tat-Tribunal kostitwit in forza ta' l-Att VIII tal-1997 huma elenkati u cirkoskritti b'mod ezawrjenti fl-artikolu 6 tal-istess Att. Inoltre l-istess Att fid-definizzjoni tieghu ta' "*ingustizzja*" u *"persuna aggravata"* li ghaliha japplika l-Att, jorbot kollox ma dak li jinghad fl-imsemmi Artikolu 6. Dan l-Artikolu jistabilixxi li:

"It-Tribunal ikollu s-setgha li jisma' u jaqta' dwar kull ilment miktub li jsir minn persuna li tallega li tkun garrbet ingustizzja b'konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara ghaliha, jew ta' xi inkapacita' jew restrizzjoni li kellha ggarrab, b'xi azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan l-Att dwar kull wiehed minn dawn li gejjin:

(a) hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' ufficjali pubblici;

(b) hatriet, promozzjonijiet jew trasferimenti ta' membri ufficjali jew impjegati ta' xi korp imwaqqaf b'ligi;

(c) dhul fl-impieg;

(d) licenzji jew permessi mehtiega bil-ligi;

(e) kull haga ohra li tista' tigi approvata b'rizoluzzjoni tal-Kamra tad-Deputati.

Ghalhekk it-Tribunal huwa vestit b'awtorita' li jinvestiga biss dawk l-ingustizzji elenkati fl-artikolu in kwistjoni u xejn aktar.

Issa qed jigi sottomess li l-konvenut qatt ma allega li kien hemm xi forma ta' diskriminazzjoni fil-konfront tieghu li sehhet *"konsegwenza ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita"* Anzi qed jinghad li l-fatt li ma kienx hemm promozzjonijiet fil-perjodu in kwistjoni, huwa prova ta' nuqqas ta' tali diskriminazzjoni. Isegwi li, skond l-attur odjern, t-Tribunal ma kienx vestit b'awtorita' li jinvestiga l-kaz ta' Pinu Axiaq u jiddetermina, kif ghamel, dwar l-ilment. Jigi rilevat li fil-proceduri quddiem it-Tribunal din l-kwistjoni ma gietx ezaminata u dana principalment billi l-istess Direttur Generali tal-Qrati lanqas biss indenja ruhu li jippresenta risposta ghall-att promotorju kif gie rilevat fis-sentenza tal-istess Tribunal.

Din il-Qorti tosserva li l-attur qed jibbaza d-dritt ta' din il-Qorti li tistharreg l-eghmil tat-Tribunal fuq l-artikolu 469A tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili. Dan l-ezercizzju huwa zbaljat u ghal kollox superfluwu. Infatti t-Tribunal huwa kostitwit biex jindaga huwa stess l-eghmil amministrattiv u bl-ebda mod l-funzjoni tieghu ma jista' qatt jinkwadra fid-definizzjoni ta' "eghmil amministrattiv" kif stabbilit fl-imsemmi artikolu. Id-dritt ta' din il-Qorti li tistharreg il-validita' o meno ta' pronunzjament tal-istess Tribunal ma johrog mill-artikolu imsemmi izda mill-principju generali li jikkonferixxi fuq din il-Qorti d-dritt li tara li jkun gie rispettat l-principju tal-"*fair hearing"* u li dak it-tribunal ma jkunx agixxa "*ultra vires*"*.* Huwa proprju dan it-tieni aspett tar-*right of review*" li qed jigi invokat mill-attur odjern billi qed jinghad li t-Tribunal ma kienx kompetenti jiehu konjizzjoni tal-ilment li ngieb quddiemu. Dan id-dritt tal-Qorti konfermat f'diversi pronunzjament precedenti lanqas biss ma qed jigi kkontestat mill-konvenut kif jidher ampjament minn nota tal-osservazzjonijiet tieghu.

Ikkunsidrat:-

Ma hemmx kontestazzjoni li mill-provi prodotti quddiem it-Tribunal rrizulta bla ebda dubbju li l-konvenut odjern kien jezegwixxi l-funzjonijiet ta' Marixxall tal-Qorti meta ma kienx jokkupa din il-kariga. Jidher ukoll li dan li stat ta' fatt kellu jkun ta' natura temporanja billi Pinu Axiaq kellu jinghata din il-kariga wara li jkun ha certa esperjenza. Izda jirrizulta li tul il-perjodu kollu li l-konvenut odjern agixxa bhala Marixxall u anke okkupa l-kariga ta' kustodju qatt ma irceva l-kumpens relattiv marbut ma dawn il-karigi. Il-Bord irraviza f'din is-sitwazzjoni ngustizzja fil-konfront tal-konvenut odjern billi, kif sewwa gie rilevat mill-istess Bord "*mhux sewwa li persuna iddum ghal zmien twil taghmel xoghol superjuri ghall-grad taghha u ma tinghatax il-promozzjoni jew kumpens".* Fil-verita' din il-Qorti minghajr ma tixtieq izzied jew tnaqqas xejn mill-hsieb espress fis-sentenza imsemmija, hija tal-fehma li l-kwalifika ta' "*zmien twil*" biex wiehed jiehu dak li proprjament haqqu lanqas ma hija rikjesta. Ix-xoghol u r-responsabbilita' jirrispekkja l-grad li wiehed jokkupa u dak ix-xoghol neccessarjament ghandu jkun kumpensat adegwatament skond il-grad li

jirrifletti, altrimenti d-diversi gradi fis-servizz civili ma jaghmlux sens.

Il-konvenut fin-nota tal-osservazzjonijiet tieghu qed jissottometti hekk fir-rigward:
"L-ilment tal-esponent jinkwadra ruhu f'eskluzjoni indebita mill-possibilita' ta' promozzjoni jew hatra bhala marixxall, b'mod li sofra hsara konsistenti f'telf ta' flus u fit-telf ta' pensjoni ahjar. L-argument tal-attur li fiz-zmien in kwistjoni ma kienu(x) hargu appointments lil hadd ma jnaqqas xejn mill-ingustizzja li saret fil-konfront ta' l-esponent. L-azzjoni ta' l-attur li ma jaghtix il-hatra jew promozzjoni lill-esponent bhala marixxall kienet ingusta minnha nfisha."

Din il-Qorti taqbel pienament ma din is-sottomissjoni billi b'decizjoni amministrattiva – cioe li ma jinhatrux Marixxalli – il-konvenut kien qieghed effettivament jigi privat mid-drittijiet tieghu ta' promozzjoni u t-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji gie appozitament kostitwit biex jara li affarijiet simili ma jirrikorrux. Din il-Qorti ghalhekk ma tirraviza ebda inkompetenza tat-Tribunal fil-kaz ta' Pinu Axiaq (Rikors numru 463/97).

Ghar-ragunijiet fuq moghtija l-Qorti tichad it-talbiet attrici bl-ispejjes kontra l-attur.

Onor Imhallef Albert J. Magri